

1944, mája 18. Bratislava. — Telegram čís. 789 nemeckého vyslanca Ludina Zahraničnému úradu v Berlíne o rozporoch medzi slovenským ministrom gen. F. Čatlošom a nemeckým generálom pri slovenskom MNO gen. por. Schlieperom vo veci pracovných práporov slovenskej armády.

Citissime!
Tajná rišška vec.

Medzi nemeckým generálom a generálom Čatlošom došlo k zásadným rozporom v ponímaní vojenských povinností Slovákov, určených na porade generála poľného maršala Keitela a Čatloša v Klessheime. Záležitost' podrobne prerokovaná s nemeckým generálom. Obaja sme toho názoru, že by bolo najlepšie Čatloša znovu pozvať a ešte raz mu čo najpresnejšie predostrieť nemecké želania ohľadom slovenského vojenského príspevku vo vojne. Čatlošovo chovanie je natolko groteskné, že môžem predpokladať vari len vedomé klamanie alebo obchádzanie našich požiadaviek. Keďže Čatloš veľmi zle hovorí a rozumie po nemecky, môžem to predbežne ešte pokladať za subjektívny omyl zo strany Čatloša. Ak vysvitne opak, pokladám ďalšiu spoluprácu s Čatlošom z našej strany za vylúčenú. Ja sám vyhladáam zajtra prezidenta Tisu a oznámim mu, že vznikli zásadné rozpory v názoroch medzi nemeckým generálom a Čatlošom, požiadam ho, aby vyjadril svoje stanovisko o tomto vývoji.

Ludin.

SÚA Praha. Auswärtiges Amt Berlin (Zahraničný úrad Berlín), 20/372501. Fotokópia úradného záznamu telegramu. (Z nemčiny preložila HT.)

[1944, máj 23. Londýn.]¹ — Intimát II. odboru čs. MNO v Londýne so správou o poradách Tiso—Hitler, zaslanou rádiotelegraficky zo Slovenska.

Příloha k č. j. MNO 237 taj.—II. odbor 1944.
Tajné.

Dôležité porady Tiso—Hitler:² Čatloš neměl původně cestovat, ale protože Tiso se bál, že se budou projednávat vojenské věci, vyprosil si jeho přítomnost.

Z Berlína byl povolán Malár. Hitlerovi byl představen jako velitel východního Slovenska, ačkoliv o tomto svém novém jmenování nevěděl. Odchod z Klessheimu v pátek v noci.

¹ Sprievodný list s presným dátumom chýba. Na prílohe je rukopisná poznámka „23. 5. 44“ a „Oto“.

² V pôvodnom zázname depeši rádiostanice „Vít“ o poradách Tiso—Hitler, ktorý sme mali k dispozícii len sčasti, je uvedené: „Dôležité k poradám Tiso—Hitler“. (SÚA Praha, Ch 37-91-29.) Depeše boli odoslané zo Slovenska 20. 5. 1944. Porady sa konali 12. 5. 1944.

Hlavní stan Hitlera je v Klessheimu, asi 9 km od Salzburgu. V městě a okolí jsou rozestaveny mlhotvorné bomby a celý kraj může být zamlžen během deseti minut.

Cesta:³ Ve čtvrtek večer odjezd na autech do Děvínské Nové Vsi, odtud vlakem do Vídně, kde po hodinovém čekání (zpoždění) nasedli do zvláštního vlaku. Na prvním a posledním vlaku byla OPL.

Průběh porad: Tiso se ptal, zda si Slovensko zaslouží nedůvěry Hitlerovy. Hitler odpověděl: „Se situací na Slovensku jsem spokojen. Nemám příčinu, abych zasáhl jako v Maďarsku.“ Dále se Tiso ptal: „Je pravda, že Němci podepsali separátní mír s Anglií?“ Rozčilená odpověď Hitlerova zněla: „Nejprve chci vidět invazi.“

Hitler přiznal jako největší chybu obsazení Jugoslávie a Řecka, což se ale stalo za jeho nepřítomnosti v Německu a iniciativou Mussoliniho a Ciana.

Hitlerovo jídlo pozůstávalo z hovězí polévky, špenátu s vejcem a jablečného závinu.

Tuka, který seděl po Hitlerově pravici, vůbec nepromluvil po celou tu dobu — snad už brzo ztratí svou pozici. Černák (asi budoucí ministr zahraničí) a Gašpar se snažili co nejvíce lichotit Hitlerovi a postavit se do popředí.

VHA Praha. Západ I, Londýn, 9/3/2. Originál. Strojopisný přepis.

69

1944, máj 26. [Londýn.] — Pokyny, smernice a dotazy čs. ministra NO gen. S. Ingra pre veliteľa ilegálneho vojenského ústredia pplk. J. Goliana vo veci prípravy protinemeckého vystúpenia slovenskej armády, zaslané rádiotelegraficky na Slovensko.¹

○

Pro Leye:

1. Hlaste, jak daleko pronikly přípravy organizace do slovenských jednotek, posádky jednotek, které se připojily, přibližně počty důstojníků a mužstva a hlavních zbraní: pušek, kulometů a dělostřeleckého materiálu.

2. V divizích zasazených na východním Slovensku připravujte přechod k Rusům, jednotlivě i v útvech, kdyby velel Čatloš, starejte se, aby přechod nebyl proveden pod jeho velením, ale pod Vaší organizací.

3. Sdělte, jak zamýšlíte provést akci, do kterých míst chcete položit těžiště činnosti a navrhnete, kde byste si přál podporu ze zahraničí letectvem, po případě parašutistickými jednotkami.

4. Hlaste, kde byly vysazeny paraskupiny, jsou-li z Ruska, jste-li s nimi ve spojení, co podnikají a co byste si přáli pro spolupráci.

5. Která místa navrhuje bombardovat? Kladu důležitost na trať Košice—Žilina, středoslovenskou, a průmyslové podniky.

6. Která letiště lze použít pro přistávání letounů pro podporu Vašich akcí. Rozměry a zařízení pro noční přistávání.

SÚA Praha. PMR-L, sign. Slov. nár. rada. Odpis. Strojopisný přepis.

³ V pôvodnom zázname depeše „Cesta Tisova:“.

¹ Dokument publikujeme podľa záznamu vo zväzku odpisov depeší Londýn — Slovensko (príloha k čj. HV 6.500/taj. 1944). Slovenské znenie vo zväzku fotokópií odpisov depeší Londýn — Slovensko je datované 22. 5. 1944. (SÚA Praha, b S 40-3/94—95. Zprávy odoslané Otovi.) Vecne sú obidva záznamy totožné. Golianove odpovede vid dokumenty čís. 78 a 83.